

Bölüm 3

FARKLI ÇAY HASAT YÖNTEMLERİNİN HASAT GİDERLERİNİN BELİRLENMESİ ve MASRAFLARININ ANALİZİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Gökhan SÖZER¹
Gıyasettin ÇİÇEK²

GİRİŞ

Türk çay sektörü kurumsallaşma yapısının incelenmesi sonucunda, ilk uygulamaların Ziraat Genel Müdürlüğü içinde hazırlandığı görülmektedir. 1922 yılı içinde Ziraat Genel Müdürü Zihni Derin Rize ilinde; mandalina, limon ve portakalın yanı sıra çay da yetiştirilecek bir fidanlığın kurulması için talimat verdiği ve ilk uygulamaların bu işlevde başladığı bilinmektedir (Saklı, 2004).

Türkiye, Dünyada su içeceğinden sonra çokça kullanılan içecek olan çay üretim alanının %1,7'sine, kuru çay üretim miktarının ise %4'üne sahiptir (BU-GEM, 2019). Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü'ne göre yıllık kişi başı çay tüketiminde ise Türkiye 3,5 kg ile 1. sırada yer almaktadır (TEPGE, 2018).

Türkiye 2020 üretim dönemi çay üretim alanları incelendiğinde, üretim alanlarının %66,4'ü 554,4 bin da ile Rizede, %20,3'ü 169,6 bin da ile Trabzon'da, %10,8'i 90,2 da ile Artvin'de ve %2,4'ü 20,3 bin da ile Giresun'da bulunmaktadır. Türkiye çay üretim alanlarının tamamı bu dört ilde bulunmaktadır (TEPGE, 2021). Türkiye 2020 üretim döneminde çay üretimi incelendiğinde ise, üretimin %68,6'sı 905,6 bin ton ile Rizede, %19,1'i 271,6 bin ton ile Trabzon'da, %16,9'u 141,4 bin ton ile Artvin'de ve %3,8'i 32,1 bin ton ile Giresun'da üretilmektedir (TEPGE, 2021). Çay üretimi 2021 yılı 1. bitkisel üretim tahmin verilerine göre üretim miktarı 1,40 milyon ton olarak açıklanmıştır (TEPGE, 2021).

Çay tarım uygulamaları, yıl içerisinde aktif çalışmalar gerektirici faaliyetler içerir. Tohum ekim işlemi ve ya çay fidanı yetiştirilip yerine dikilme işlemi, çay

¹ Ziraat Yüksek Mühendisi, gokhansozer@gmail.com

² Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Makinaları ve Teknolojileri Mühendisliği Bölümü, Çanakkale, gıyas@comu.edu.tr

G	Günlük çalışma süresi, h gün-1
C	Makine kapasitesi, ha h-1
pwd	Çalışılabilir gün olasılığı, yüzdesel
EMA	Eşdeğer maliyet, alan ha
SGA	A sisteminin sabit giderleri, \$ yıl-1
SGB	B sisteminin sabit giderleri, \$ yıl-1
DGA	A sisteminin değişken giderleri, \$ ha-1
DGB	B sisteminin değişken giderleri, \$ ha-1

KAYNAKÇA

1. Akbulut, M. ve Bakoğlu, N. (2017). "Çay Üretiminde Hasat ve Hasat Sonrasında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri". *Meyve Bilimi*, 1 (Özel), 208-212. ISSN:2148-0036.
2. ASAE, (2006). *Agricultural Machinery Management*. American Society of Agricultural and Biological Engineers, EP496. February. Michigan.
3. BUGEM, (2019). *Çay Değerlendirme raporu*. Erişim: 17 Nisan 2022, <http://tarimorman.gov.tr>.
4. ÇAYKUR, (2019). *Çay Sektörü Raporu*. Erişim: 01 Nisan 2022, <https://www.caykur.gov.tr/Pages/Yayinlar/SektorelRaporlar.aspx>.
5. Çiçek, G. ve Sümer, S. K. (2010). "A Research on Cost Analysis and Determination of Management Data in Paddy Drilling with Steel Wheel Tractor". *African Journal of Agricultural Research*, Vol.5 (16), pp. 2253-2259.
6. Doğanay, S. (2011). "Trabzon'da, Çay Tarımının Coğrafi Esasları". *Doğu Coğrafya Dergisi*, Cilt:11, Sayı:16.
7. Hunt, D. (2001). *Farm Power and Machinery Management*. Tenth Edition. *Iowa State University Press*. USA.
8. Işık, E. ve Ünal, H. (2003). Mekanik Titreşimli Zeytin Hasat Makinasının Performans Değerlerinin Belirlenmesi. Uludağ Üniv. *Ziraat Fakültesi Dergisi*, 17(2) s:103-110.
9. Saklı, A.R., (2004). *Çay Sektöründe Sorunlar ve Çözüme Yönelik Model Arayışları, Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara.
10. Sındır K.O., (1999). "Tarımda Makine Seçimi ve Ortak Kullanım Modelleri". Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü APK Daire Başkanlığı. Ankara.
11. Tatoğlu, M. (2019). "Çay Sektöründe Mevsimlik Tarım İşçiliği ve Gürcistan Uyruklu Kişilerin İletişim Sorunları". *International Social Sciences Studies Journal*, 5(36):2942-2946.
12. TEPGE, (2018). *Tarım Ürünleri Piyasaları Çay Raporu*. Erişim: 01 Mayıs 2022, <http://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge>.
13. TEPGE, (2021). *Tarım Ürünleri Piyasaları Çay Raporu*. Erişim: 1 Mayıs 2022, <http://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge>.